

МИНИСТЕРСТВО ПРОВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Республики Тыва
Управление образования Сут – Хольского кожууна
МБОУ Хор –Тайгинская СОШ.

РАССМОТРЕНА
на заседании ШУМО
начальных классов
Руководитель ШУМО
Монгуш И.В.
Протокол № 1
«2» 09 2023г.

СОГЛАСОВАНО
Зам.директора по ВР
Ооржак А.В.
«01» 09 2023г.

УТВЕРЖДАЮ
Директор школы
Монгуш Д.Д.
Приказ № 1 от 28 августа 2023 г.
«1» 09 2023 г.

Рабочая программа
по внеурочной деятельности
« Улусчу журлар».
для 1-4 классов
на 2023 –2024 учебный год.

Срок реализации 1 год.

Составитель:
Монгуш Светлана
Дугаржаповна.
учитель начальных классов.

С Ишкин.
2023 год

«УЛУСЧУ УЖУРЛАР» ТАЙЫЛБЫР БИЖИК

Бо программаны 1-4 класстарга номчулга ному «Улусчу ужурларга» даянып тургускан.

Улусчу педагогика амгы национал школаның өөредилге-кижизидилгелиг ажыл-чорудулгазының кол үндезинин тургузуп, ниити өөредилге системаларында чаа угланыышкын, тускай быжыг турушту ээлеп турар. Чоннуң чаагай чаңчылдары, сагылга ёзулалдары, ужурлары улусчу педагогиканың кол өзээн тургуспушаан, өзүп орар салгалдың кижизидилгезинин депшилгелиг аргаларын байлакшыдып турар.

Улусчу педагогиканың идеялары, байлак дуржулгазы болгаш аргалары өг-бүлө кижидилгезинде, ада-иелер ортузунда тарап нептерээн.

1-ден 4 класстарга «Улусчу ужурлар» деп программанын кол сорулгалары:

1. Тыва уругларнын бодунун чонунун депшилгелиг узел-бодалдарынга, ужурларынга, ужуралдарынга, чанчылдарынгадууштур остурер, кижизидер;
2. Башкыларнын, ада-иенин, оореникчилернин дузазы-биле улусчу педагогикага хамаарышкан материалдарны чыыр, шинчилээр, сайгарар, шенелде ажылдарга чорудар, амыдыралга ажыглаар;

Программаның кол угланыышкыны дараазында сорулгаларны чедип алырынче угланган:

1. Торээн чурт, торел чон, аймак торел, хан торээн, чоок торелдер дээн чергелиг билиглерни ооредир.
2. Уругларны торээн чуртунга, чонунга ынак болурунга кижизидери.
3. Тываның, Россияның база янзы-бүрү чоннарның ёзу-чаңчылдары, улусчу байырлалдары-биле уругларны таныштырар;
4. Делегейнин чамдык чоннарынын тоолдарын, ырларын, байырлалдарын ооредип уругларнын сонuurгалын оттурар.
5. Торээн чурту – Тывазынга, Россияга ынаа болгаш чоргааралы. Ооң бойдузунга дириг амытаннарынга, үнүштеринге, арга-арыынга сагыш-човангыр, хумагалыг хамаарылгазы болгаш сагыыр ужурлары.
6. Башкыларнын, оореникчилернин, ада-иенин дузазы-биле торээн чуртунга, торел чонунга хамаарышкан материалдарны чыыр, дилеп тывар, амыдыралга ажыглаар.

Эге класстарга бердинип турар улусчу болгаш амгы уенин ужурлары дараазында кезектерден тургустунган:

- 1) «Бистин ог-булевис» (1 класс)
- 2) «Чанчылдын чаражы» (2 кл),
- 3) «Кижиге болгаш бойдус» (3кл),
- 4) «Кижиге эш херек» (4 кл)

. Эге класстарга чылда 34 шак берген. Ниити шактын санынче экскурсиялар, оюннар, моорейлер, ужуражылгалар шактары база кирген.

1 класс

«Бистин ог-булевис» (33 шак)

Торээн чурт деп чул?

«Оол адалыг, омак-соок чурттуг»

Тема 1. Бистин ог-булевис. Авазын, ачазын хундулээри. Угбаларын, дунмаларын хундулээри.

Алышкы-дунмалышкы улустарнын аразында хундулежип адажырынын ужурлары. (2 шак)

Тема 2. «Ада торели алдан, ие торели монгун». Чоок торел улус аразында харылзаа.

Ачазынын болгаш авазынын торелдерин хундулеп адаарынын ужурлары. Кижинин кырган-авазы болгаш кырган-ачазы. Оларга тускай хамаарылга.

Тема 3. Ог - чурттаар чер. Малчыннар оглери. Огге тыва кижинин онзагай хамаарылгазы. Ог дугайында тоолдан узунду., шулуктер, тывызыктар, ырлар. (3 шак)

Тема 4. Бистин бажынывыс. Бажын ажылы. Бажынга мээн кылыр ажылдарым. (3 шак)

Тема 5. Аал (бажын)коданы. Аал(бажын) коданын арыг-силиг, энме-секселиг тургузары. Хун буруде кылыр даштыкы ажылдар (3 шак)

Тема 6. Мал-маган-тываларнын амыдыралынын дозу. Бистин ог-булевистин мал-маганы. (3 шак)

Тема 7. Куш-ажылчы тоолдар, улегер домактар, тывызыктар, ырлар (башкынын шилип алганы-биле). (3 шак)

Тема 8. Сайзана. «Малчыннар» деп сайзанактап ойнаары. (3 шак)

Тема 9. Эптиг, найыралдыг ог-буле - эки амыдыралдын дозу (туннел кичээл) (1 шак)

Экскурсия: торээн черинин чараш-каазын магададыр сорулга-биле арыгже, дагларже, хем кыдыынче солгуустээри; тыва огну сонургаттырары, чамдык улусчу ужурларны шингээтирери.

(5 шак)

Ужуражылга: улуг хундукелдиг огбе, тоолчу, ыраажы, чазаныкчы, артист болгаш оске-даа улус-биле ужуражыры. (5 шак)

Ниити билиглер: омак-соок, ог-буле, торел улус.

Эртемнер харылзаазы: Торээн чугаа. Чугаа сайзырадылгазы. Улустун аас чогаалы. Куш-ажыл кичээли. Бажын ажылы. Даштыкы ажылдар. Чурулга. Ог. Азырал амытаннар.

1-ги классты доозуп тургаш, оореникчилернин шингээдип алыр кол билиглери болгаш мергежилдери:

- Бодунун эн чоок (кады торээн)кижилерин оске кижилерден ылгап, шын адап хундулеп билир болур;
- Бодунун чугле кады торээн эвэс, а хан торээнэрин билир, оларны хундулээр ужурларны билип алыр;
- Бажынында азырал мал-маганны танып, оларнын аттарын шын адап билир, амыдыралдга ажык-дуказын билир болур;
- Бичии уругларнын кылыры бажын ажылы, айбы, уурмек ажылдарны кылып билир, дузааргак, биче сеткилдиг болур;
- Кыс уругларнын ойнаары «Сайзана» деп оюнун чыып, ойнап билир ужурлуг;
- Ог-чуртаар оран, ООН дериг хэрекселдерин танып билир, огнун талаларын ылгап билир болур ужурлуг;
- найырал, улугларны хундулээр, биче сеткилдиг, сонургак, кежээ, ажылгыр, дузааргак болур билиглер болгаш мергежилдерни билген турарлар. 1-ги классты доозуп тургаш, оореникчилернин шингээдип алыр кол билиглери болгаш мергежилдери:
- Бодунун эн чоок (кады торээн)кижилерин оске кижилерден ылгап, шын адап хундулеп билир болур;
- Бодунун чугле кады торээн эвэс, а хан торээнэрин билир, оларны хундулээр ужурларны билип алыр;
- Бажынында азырал мал-маганны танып, оларнын аттарын шын адап билир, амыдыралдга ажык-дуказын билир болур;

- Бичии уругларнын кылыры бажын ажылы, айбы, уурмек ажылдарны кылып билир, дузааргак, биче сеткилдиг болур;
- Кыс уругларнын ойнаары «Сайзана» деп оюнун чыып, ойнап билир ужурлуг;
- Ог-чуртаар оран, ООН дериг хэрекселдерин танып билир, огнун талаларын ылгап билир болур ужурлуг;
- найырал, улугларны хундулээр, биче сеткилдиг, сонуургак, кежээ, ажылгыр, дузааргак болур билиглер болгаш мергежилдерни билген турарлар;

Ажыглаан литература:

1. Аскагалдай ашак. Кызыл, 1992, 1 т.
2. Аът 9шулук) // Шын, 1990, февраль 10.
3. Кенин-Лопсан чоннун бурунгу ужурлары. Кызыл, 1994.
4. Матпаадыр. Кызыл, 1991.

Улусчу ужурлар 1 класс (33 шак)

№	Темалары	шагы	Эрттирер хуну	
			План-биле	факт
	Тема: Бистин ог-булевис.			
1	Адазын, ачазын хундулээри.	1	04.09	
2	Куску арыгже экскурсия.	1	11.09	
3	Угбаларын, дунмаларын хундулээри.	1	18.09	
	Тема: «Ада торели алдан, ие торели монгун».			
4-5	Чоок торел улус аразында харылзаа. Ачазынын болгаш авазынын торелдерин хундулеп адаарынын ужурлары.	2	25.09 02.19	
6	Кижинин кырган-авазы болгаш кырган-ачазы. Оларга тускай хамаарылга.	1	09.10	
7	Ыраажы-биле ужуражылга.	1	16.10	
	Тема: Ог - чурттаар чер.			
8-9	Малчыннар оглери. Огге тыва кижинин онзагай хамаарылгазы.	1	23.10 13.11.	
10	Ог дугайында тоолдан узунду.	1	20.11	
11	Экскурсия. Школа музейинче экскурсия..	1	22.11	
12-13	ОГ дугайында шулуктер, тывызыктар, ырлар.	2	27.11 04.12	
14	Ужуражылга. Улуг огбенин чугаазы	1	11.12	
	Тема:Бистин бажынывыс.			
15	Бажын ажылы.	1	18.12	
16	Бажынга мээн кылыр ажылдарым	1	25.12	
17	«Дузалакчылар» чурук моорейи, делгелге.	1	15.01	
	Тема: Аал (бажын)коданы			
18	Аал(бажын) коданын арыг-силиг, энме-секселиг тургузары.	1	22.01	
19	Хун буруде кылыр даштыкы ажылдар	1	29.01	
	Тема: Мал-маган-тиваларнын амыдыралынын дозу.			
20-21	Тыва чоннун тос чузун малы.	2	05.02 12.02	
22	Бистин ог-булевистин мал-маганы.	1	26.02	
23.	Малчын-биле ужуражылга.	1	04.03	
24,25, 26.	Тема: Куш-ажылчы тоолдар, улегер домактар, тывызыктар, ырлар	3	11.03 18.03 23..03	
27	Ус-шеверлер-биле ужуражылга	1	01.04	
28.	Чурукчу, художник-биле ужуражылга.	1	08..04	
29.	Тема: Сайзанак.	1	15.04	
30.	Экскурсия: Хемче солгуустээшкин, сайзанак чыыр.	1	22..04	
31-	Сайзанакты чыып, тургузары. Проект «Бистин сайзанаавыс».	1	29.04	
32	«Малчыннар» деп сайзанактап ойнаары.	1	06.05.	
33	Тема: Эптиг, найыралдыг ог-буле - эки амыдыралдын дозу (туннел кичээл)	1	13.05.	

2-ги класска программаның кол угланышыны дараазында сорулгаларны чедип алырынче угланган:

Бодун каяа-даа төлептиг ап билири;

Этикет база янзы-бүрү ужурларны сагып билирин чаңчыктырар;

Улуг улусту хүндүлөп, бичии кижилерни кээргеп, чаптап билири. Хире шаа-биле дузазын чедирип, ачы-буянныг, биче сеткилдиг болурун хевирлээр;

Тываның, Россияның база янзы-бүрү чоннарның ёзу-чаңчылдары, улусчу байырлалдары-биле уругларны таныштырар;

Өг-бүлезиниң кежигүннери база эш-өөрү-биле эп-найыралдыг, хүндүлээчел, дузааргак болуру. Сагылга-чурумга хамаарышкан мораль-этиктиг билиглерни сагып билиринге чаңчыктырар;

Төрөөн чурту – Тывазынга, Россияга ынаа болгаш чоргааралы. Ооң бойдузунга дириг амытаннарынга, үнүштеринге, арга-арыынга сагыш-човангыр, хумагалыг хамаарылгазы болгаш сагыыр ужурлары.

Өөреникчилерниң шингээдип алыр билиглеринге, мергежилдеринге болгаш чаңчылдарынга кол негелделер.

2-ги классты доозуп турар өөреникчилерниң билип алыр ужурлуг чүүлдери:

этикетке хамаарышкан тыва улустун ёзу-чаңчылдарны билири;

бичии кижинин ада-иезинге ээлдек-эвилен болуру;

кижилернин хар-назынын барымдаалап, оларны хундулээри;

чугаа уезинде бодун топтуг алдынары ниити аажы-чан культуразынын чарылбас кезээ деп чувени шингээдип алыр;

янзы-буру байдалдарга бодун толептиг алдынып билири;

оол кижии база кыс кижиге хамаарышкан дурум-сагылгалары;

оске бажынче кирерде сагылгалар;

бажынга келген кижини хулээп алырынын ужурлары;

кылаш ужурлары;

чугаа уезинде хол-буттун, арын-шырайнын шимчээшкиннери.

2-ги класска календарь – тематиктиг план.

№	Тема	шагы	Эрттирер хүнү	
			План - биле	факт
Чаңчылдын чаражы				
1	Этикет	1	02.09.	
2	Курай-курай	1	09.09.	
3	Өг-бүлеге ээлдек болуру	1	16.09.	
4	Чарашпай. Дуңмам	1	23.09.	
5	Назын хүндүзү	1	30.09.	
6	Кырган-авам	1	07.10.	
7	Б. Комбу «Чурттуң төлдери»	1	14.10.	
8	Ээлдек чугаа ужурлары	1	21.10.	
9	Таныжары.	1	11.11.	
10	Таныштырары.	1	18.11.	
11	Янзы-буру чугаа ужурлары	1	25.11.	
12	Кижинин даштыкы хевирин чугаа-биле дамчыдары	1	02.12.	
Кижиниң чаражы - бүдүжүндө				
13	Оол кижини	1	09.12.	
14- 15	Э. Кечил-оол «Угаан-бодал» А.Арапчор «Эр кижинин чангыс состуу» А. Даржай «Кижини нууру»	2	16.12. 23.12.	
16	Эреспей. Чунгувуста	1	13.01.	
17	А. Шоюн «Таныжылга»	1	20.01.	
18	Кыс кижини	1	27.01.	
19	Электей бээр	1	03.02.	
20	Бичии кижиниң өске бажыңче кирерде сагыыр ужурлары	1	10.02.	
21- 22	Бажыңга келген кижини хүлээп алырының ужурлары	2	17.02. 24.02.	
23	Шырай ужуру	1	02.03.	
24	Хөглүгбей. Кылаш ужурлары	1	09.03.	
25- 26	Шимчээшкин ужурлары	2	16..03. 23.03.	
27- 28	Чөдүрериниң ужурлары. Сиңмирериниң ужурлары. Азырарының ужурлары. Өөш эде берзе	2	06.04. 13.04.	
29- 30	Өске кижиниң херекселинге дегбезиниң ужурлары	2	20.04. 27.04.	
31	«Чаңчыл чарашта – чоргаар, кижини экиде – дыш».		04.05.	
32- 33	Катаптаашкын.	2	11.05. 18.05.	
34.	Түңнел кичээл.		25.05.	

3-ку класска программаның тургузуу:

1. Бойдус чаялгазы;
2. Тыва кижинин унуш-озумелге хамаарылгазы;
3. Чуглуг куштар;
4. Танды кежи;
5. Чыл,ай,хонук саналгазы;
6. Ак-кок хемнин кижилери
7. Бойдус магадылалы

Өөреникчилерниң шиңгээди алыр билиглеринге, мергежилдеринге болгаш чаңчылдарына кол негелделер.

3-ку классты доозуп турар өөреникчилерниң билип алыр уjurлуг чүүлдери:

--Бойдуска тыва кижинин хамаарылгазын, чер уjurларын, аржаан уjurларын билири.

--Тыва кижинин унуш-озумелге хамаарылгазы: ыяш уjurларын, Ыдык ыяштарга чалбарыгларны, Тыванын чем унуштерин билири.

--Дириг амытаннарга, куштарга хамаарылгазын билири.

--Чыл, ай, хонук саналгазын билири.

--Сугнун кижиге ажык-дузазын, камнаарын билири.

--Чоннун эскериглерин шын сагып, хайгааралга алырн билири.

3–ку класска календарь –тематиктиг план.класс (34 шак) неделяда 1 шак.

№	Темазы	шагы	Эрттирер хуннери	
			План ёзугаар	факт
	Кижн болгаш бойдус чаялгасы.			
1	Бойдуска тыва кижиниң онзагай хамаарылгасы. «Итпиктин ыры» сөзу Ч.Кара-Күскенини, аялгасы С.Базыр-оолдуу.	1	09.09.	
2.	Чер уjurлары. Чуваш улустун тоолу «Алдын доозун»	1	16.09.	
3.	Аржаан уjurлары.	1	23.09.	
4.	Тоожудан үзүндү «Танды –Уула»	1	30.09.	
5.	К.Дасык «Төрээн суурум онзагай черлери»	1	07.10.	
6.	Ыры «Хөндергейим» Сөзу:М Дугаржап, аялгасы:А Лаптан	1	14.10.	
7.	Тываның каас-чаражы. С.Бүрбээ «Бедик даглыг мээн чуртум»	1	21.10.	
8.	Бойдус халаптары.	1	28.10.	
	Тыва кижиниң үнүш-өзүмелге хамаарылгасы.			
9.	Онза ырлыг ураанхайлар (тоолчургу чугаа)	1	04.10.	
10.	Бяш уjurлары.Бдык ыяштар.Тел ыяшка чалбарыг.Бай ыяшка чалбарыг.Хам дытка чалбарыг.	1	11.11. 18.11.	
11- 12	Тараа. (тоолчургу чугаа) Салгын кыйгылары.Тываның чем үнүштери.	2	25.11.	
13.	“Чыжырганам чараш” СөзуЧ.Кара-Куске,аялгасы:Д Шактар	1	02.12	
	Чүглүг куштар			
14.	Куштар дугайында. Ыры «Айлан-кужум»	1	09.12.	
15.	Куштар –медээчилер. Ыры “Бора-Хөкпеш”Сөзу:Э Кечил-оол, аялгасы:С.Бюрбээ	1	16.12.	
16.	Бдык сурлуг куштар.Камгалалдыг куштар.	1	23.12.	
17- 18.	Дуруяалар-эжеш куштар.Ыры “Эглип келир куштарым” Куу куш (тоолчургу чугаа)	2	13.01. 20.01.	
19.	Танды кежи.	1	27.01.	
20.	Тываның ан-мени. Ыры «Койгунак»	1	03.02.	
21.	Анчы кижиниң сагыыр уjurлары. Ыры «Диинчигеш»	1	10.02	
22.	Анчынын чалбары.Танды Ээзинин чагы.	1	17.02	
23.	Джуна Давиташвили «Жил охотник»	1	24.02.	
	Чыл, ай ,хонук саналгасы.			
24.	Чыл календары.	1	02.03.	
25.	Ай санаашкыны. Шагаа деп состуң утказын билири.	1	09.03.	
26.	Хүн дугайында. Хүн-бойдустуң чаялгасы.	1	16.03.	
27.	Хүн дургунун санаашкыны.	1	23.03.	
	Ак-көк хемнин кижилери.			
28.	Суг-амыдыралдың судалы. Сугнуң ажык-дузазы.	1	06.04.	
29.	Ыры «Арыкчыгаш» Сөзу: Э.Кечил оол,аялгасы:С.Базыр-оол	1	13.04.	
30.	Тоолчургу чугаалар “Суг-Хөл”, “Тере-Хөл”	1	20.04.	
31.	Тоолчургу чугаа “Бии-Хем”	1	27.04.	
32.	Чашкын чагдылары. (Кыйгы)	1	04.05.	

	Бойдус магадылалы.			
33.	Чоннун эскериглери.	1	11.05.	
34.	Бойдус камгалалы.. Ыры “Дуруя” Сөзү Ш.Суван,аялгазы В.Тока	1	18.05.	

4-ку класска программаның кол угланышыны дараазында сорулгаларны чедип алырынче угланган:

7. Торээн чурт, торел чон, аймак торел, хан торээн, чоок торелдер дээн чергелиг билиглерни ооредир.
8. Уругларны торээн чурттунга, чонунга ынак болурунга кижизидери.
9. Тываның, Россияның база янзы-бүрү чоннарның ёзу-чаңчылдары, улусчу байырлалдары-биле уругларны таныштырар;
10. Делегейнин чамдык чоннарынын тоолдарын, ырларын, байырлалдарын ооредип уругларнын сонургалын оттурар.
11. Төрээн чурту – Тывазынга, Россияга ынаа болгаш чоргааралы. Ооң бойдузунга дириг амытаннарынга, үнүштеринге, арга-арыынга сагыш-човангыр, хумагалыг хамаарылгазы болгаш сагыыр ужурлары.
12. Башкыларнын, оореникчилернин, ада-иенин дузазы-биле торээн чуртунга, торел чонунга хамаарышкан материалдарны чыыр, дилеп тывар, амыдыралга ажыглаар.

Өөреникчилерниң шингээдип алыр билиглеринге, мергежилдеринге болгаш чаңчылдарынга кол негелделер.

4-ку классты доозуп турар өөреникчилерниң билип алыр ужурлуг чүүлдери:

- тыва улустун ёзу-чаңчылдарны, сагылгаларны билири;
- торээн чуртунун дугайында билиглерни шингээдип алыры;
- делегейнин чамдык чоннарынын ажыл-агыйын, чер – чуртун, культуразын ооренири;
- Уругларны бодунун чонунга узел-бодалдарынга, ужур-чанчылдарынга дууштур кижизидер.

4-ку класстың доозукчуларының билиглерни шингээдип алырының аргалары:

- чаңчылдар, сагылгаларны анаа-ла ёзу барымдаалап эвес, а оларның ужур-утказын хандыр билип алыр.
- боттарының аразында хүндүткелдиг, чазык-чаагай чугаалажыр.
- Боттарынын нациязынга чоргаарланып, тыва дылын хундулеп билири.
- Оске чон аразынга эвилен-ээлдек, ук- чоннун ёзу чанчылдарын хундулээри, сагыыры.
- Улустун аас-чогаалынга дайанып алгаш, торээн черинге тураскааткан шулуктерни, кожамыктарны, чечен-чугааларны дилеп тып, проектилерни кылыр.
-

**“Улусчу ужурлар” ооредилге эртемнин
4-ку класска програмазы.**

№	Шагы	Тема	Эрттирер хүнү	
			план	факт
		Чонум-чоорган, хойум-хойлен. 34 ш		
1	1	Тоогу билбес – тоорээр. Торел билбес – турээр.	06.09.	
2	1	Тыванын ыдык демдектери. Тыванын ыдык ырызы	13.09.	
3	1	Торээн чурт – тыва чер. Тыва чон.	20.09.	
4.	1	Сут – Хол кожуунун ыдык ыры	27.09.	
5.	1	Кожа-хелбээ чоннар. Фильм «Кожа-хелбээ чоннар»	04.10.	
6.	1	Оске чоннарнын аас-чогаалы.	11.10.	
7.	1	Моол улутун тоолу «Эртемниг оол»	18.10	
8.	1	Тибет улустун тоолу «Арзыланны арга-биле»	25.10	
9.	1	Орус улустун тоолу «Дилги биле Дуруяа»	08.11.	
10.	1	Бугу делегей байырлалдары	15.11.	
11.	1	Россия Федерациязынын хоойлужуткан байырлалдары	22.11.	
12.	1	Тыва Республиканын хоойлужуткан байырлалдары	29.11.	
13.	1	Кызаа байырлалдар	06.12.	
14.	1	Хуу байырлалдар	13.12.	
15..	1	Шажынчы байырлалдар.	20.12.	
16.	1	Улусчу байырлалдар. Фильм «Делегейнин чоннары»	27.12.	
17.	1	Шагаа. Фильм – «Шагаа»	10.01.	
18.	1	Хакас улустун чаа чыл байырлалы (Чыл пазы)	17.01.	
19.	1	Хакас улустун тарак дою (тун пайрам)	24.01.	
20.	1	Чуваш улустун чаа-чыл байырлалы (сурхури)	31.01.	
21.	1	Христиан байырлал (Масленица)	07.02.	
22..	1	Христиан байырлал (пасха)	14.02.	
23-	1	Христиан чанчыл (торелдер хуну)	21.02.	
24.	1	Христиан байырлал (рождество хуну)	28.02.	
25.	1	Грузин улустун виноград байырлалы (ртваели)	06.03.	
26.	1	Узбек улустун байырлалы (ховен байырлалы)	13.03.	
27.	1	Кыргыз улустун байырлалы (манас)	20.03.	
28.	1	Якут (Саха) улустун байырлалы (олонхо)	03.04.	
29.	1	Молдаван улустун байырлалы (маланка)	10.03.	
30.	1	Ортаакы Азия чоннарынын чаа чыл байырлары (Навруз)	17.04.	
31.	1	Студентилер байырлалы (татьянанын хуну)	24.04.	
32.	1	Сонгу чук улунун байырлалы (хун уткулгазы)	08.05.	
33.	1	Ортаакы Азия чоннарынын байырлалы (тюльпаннар байырлалы)	15.05.	
34.	1	Туннел кичээл.	22.05.	

Литература.

1. Алдын кушкаш. Тыванын ном ундурер чери Кызыл 2002 ч.
2. « Алдын кушкаш» уругларга журнал.
3. Класстан дашкаар номчулга ному .1 класс. Тыванын ном ундурер чери Кызыл 1998.ч.
4. Класстан дашкаар номчулга ному .2 класс. Тыванын ном ундурер чери Кызыл 2002 ч.
5. Класстан дашкаар номчулга ному .3 класс. Тыванын ном ундурер чери Кызыл 2005.ч.
6. Класстан дашкаар номчулга ному 4 класс. Тыванын ном ундурер чери Кызыл 2006.ч. Сувакпит, О.
- 7.Матпаадыр
8. Сылдысчыгаш солун.
- 9..Тыва уругларга шүлүк чогаалы / О. Сувакпит // Улуг-Хем. – 2001. – № 2-3. – Ар. 262-269. .
10. Тыва уруглар чогаалы Тыванын ном ундурер чери. Кызыл1996. (1-ги.2-и кезээ).
11. Интернет - ресурсы.